

УДК 349.42:502.131.1

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.2.29>**В. Б. Рарицька**

кандидат юридичних наук,
в.о. директора навчально-наукового інституту
заочної і дистанційної освіти
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
ORCID ID: 0000-0001-5007-2393

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В АГРАРНІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ

У статті здійснено комплексне дослідження правових аспектів формування та реалізації концепції «зеленої» економіки в аграрній сфері України. Проаналізовано сутність «зеленої» економіки як сучасної інноваційної парадигми господарювання, що базується на принципах сталого розвитку, екологічної відповідальності та раціонального використання природних ресурсів. Визначено, що перехід до «зеленої» моделі економіки є об'єктивною необхідністю для забезпечення збалансованого поєднання економічних, соціальних і екологічних складових національної системи господарювання. Обґрунтовано, що в аграрній сфері реалізація екологічно орієнтованих підходів сприяє не лише підвищенню ефективності виробництва, але й забезпеченню продовольчої безпеки, збереженню природного потенціалу та розвитку сільських громад.

Здійснено узагальнення основних міжнародно-правових актів, які заклали методологічні та інституційні засади переходу до «зеленої» економіки на глобальному рівні. Визначено, що в системі міжнародного права «зелена» економіка розглядається як універсальний механізм реалізації принципів сталого розвитку, низьковуглецевого виробництва та відповідального природокористування. Підкреслено, що адаптація цих засад у правовому полі України є складовою виконання міжнародних екологічних зобов'язань та умовою інтеграції до європейського правового простору. Проаналізовано інституційні механізми реалізації екологічної політики, які сприяють формуванню правових умов для екологізації аграрного виробництва, розвитку «зеленого» фінансування та запровадження інноваційних технологій.

Виконано порівняльно-правовий аналіз основних підходів до реалізації «зеленої» економіки у державах Європейського Союзу та узагальнено їхній вплив на формування стратегічних напрямів української політики у сфері сталого розвитку агросектору. Визначено, що ефективне впровадження принципів «зеленої» економіки в аграрному секторі України потребує вдосконалення правових механізмів державного регулювання, створення сприятливого інвестиційного середовища, розвитку ринку екологічно сертифікованої продукції, а також забезпечення фінансових і податкових стимулів для суб'єктів господарювання, які впроваджують екологічно дружні технології.

Проаналізовано основні виклики впровадження «зеленої» економіки в умовах повномасштабної війни, зокрема руйнування аграрної інфраструктури, забруднення земель вибухо-небезпечними предметами, деградацію природних екосистем та зниження інвестиційної активності. Наголошено, що подолання цих викликів потребує створення спеціальних правових режимів екологічної безпеки, стимулювання розвитку природоорієнтованих технологій та запровадження правових механізмів компенсації екологічних збитків. Здійснено обґрунтування необхідності інтеграції екологічних принципів у процес післявоєнного відновлення аграрного сектору, що має ґрунтуватися на засадах раціонального використання природних ресурсів, енергетичної ефективності та соціальної справедливості.

Ключові слова: зелена економіка, аграрне право, сталий розвиток, екологізація, правове регулювання, агробізнес, післявоєнне відновлення, екологічна безпека.

Постановка проблеми. Концепція «зеленої» економіки постає сучасною інноваційною парадигмою господарювання, що формується

як методологічна альтернатива традиційним моделям економічного розвитку, орієнтованим переважно на зростання виробництва без ура-

хування екологічних наслідків. Її сутність полягає у забезпеченні сталого розвитку шляхом поєднання економічного зростання, соціальної справедливості та раціонального використання природних ресурсів. В умовах глобальних викликів, спричинених зміною клімату, виснаженням природних ресурсів і зростанням рівня забруднення довкілля, перехід до «зеленої» економіки набуває стратегічного значення, а для України, яка перебуває на етапі активної євроінтеграції та задекларувала курс на досягнення кліматичної нейтральності, впровадження принципів «зеленої» економіки є невід'ємною складовою стратегічного розвитку. Особливої актуальності це набуває у сфері агробізнесу – одній із ключових галузей національної економіки, що водночас є значним споживачем природних ресурсів і чинником екологічного навантаження на навколишнє середовище. Підкреслимо, що в умовах російсько-української війни питання розвитку «зеленої» економіки набуває додаткового змісту, адже відновлення зруйнованої інфраструктури і сільськогосподарських територій потребує інтеграції принципів екологічної безпеки та стійкості. Зокрема, застосування «зелених» підходів у післявоєнній відбудові аграрного сектору сприятиме не лише економічній стабілізації, а й зміцненню екологічного потенціалу держави в довгостроковій перспективі.

Мета статті полягає у дослідженні окремих правових аспектів формування та реалізації «зеленої» економіки в аграрній сфері України.

Виклад основного матеріалу. Концепція «зеленої» економіки є інноваційною парадигмою господарювання, що виникла як методологічна альтернатива традиційним підходам до економічного розвитку. Її теоретико-філософське підґрунтя інтегрально сформувалося у 1980-х роках як відповідь на необхідність комплексного осмислення та вирішення проблематики взаємодетермінованості економічних, соціальних та екологічних систем. Зокрема, опитування Global Sustainability Study (2021 р.), респондентами якого стало 10 тис. осіб у 17 країнах, засвідчило, що понад 60% світових споживачів готові платити більше за продукцію, яка позиціонується як екологічно відповідальна (екофрендлі) та вироблена з дотриманням принципів сталого розвитку [1]. Аналіз результатів дослідження демонструє зростаючу тенденцію до екологічно свідомої споживчої поведінки, що є ключовим макроекономічним трендом та вагомим чинником формування попиту на «зелені» товари та

послуги. Ця готовність до преміальної оплати (premium price) за екофрендлі продукцію корелює з підвищенням рівня екологічної обізнаності та соціальної відповідальності суспільства, що підтверджують економічну доцільність переорієнтації виробничих процесів, зокрема в аграрному секторі, на принципи циркулярної та сталої економіки, оскільки споживчий попит стає дієвим стимулом для інвестицій у екологічні інновації та сертифікацію продукції.

У 1972 р. за результатами Конференції Організації Об'єднаних Націй із проблем навколишнього середовища було створено Програму Організації Об'єднаних Націй з охорони навколишнього середовища (далі – ЮНЕП) з метою «забезпечення керівництва та заохочення партнерства в сфері охорони навколишнього середовища, сприяючи покращенню якості життя держав і народів без шкоди для майбутніх поколінь» [2]. Програма є ключовим інституційним механізмом системи ООН, спрямованим на глобальну координацію екологічної політики, формування міжнародно-правової бази у сфері природокористування та імплементацію принципів сталого розвитку, зокрема шляхом промоції концепції «зеленої» економіки як фундаментальної основи для досягнення екологічної стійкості на національному та світовому рівнях. Зокрема, співпраця України з ЮНЕП значно активізувалася після початку збройної агресії росії у 2014 р., а з початком повномасштабним вторгненням росії 24.02.2022 р. перейшла на новий рівень, оскільки ЮНЕП підтримує Україну у дистанційному моніторингу, а представник України вперше увійшов до Бюро Асамблеї ООН з довкілля як представник Східної Європи. Попередній моніторинг ЮНЕП та партнерів зафіксував значний, довгостроковий вплив російсько-української війни на довкілля, включаючи масштабне забруднення повітря, ґрунтових і поверхневих вод внаслідок інцидентів на атомних і енергетичних об'єктах, об'єктах водопостачання, промислових майданчиках, складах небезпечних речовин та агропереробних підприємствах, а також пошкодження заповідних територій і лісових масивів пожежами. ЮНЕП вже здійснила оглядовий візит і мобілізує додаткову підтримку для оцінки цих впливів, особливо в аграрній сфері, що є критичною для продовольчої безпеки як України, так і світу [3].

Ключовими міжнародно-правовими актами які визначають основні правові аспекти «зеленої економіки» стали наступні НПА: доповідь Всесвітньої комісії ООН з навколишнього сере-

довища і розвитку «Наше спільне майбутнє»/ Our Common Future (1987 р.), Декларація Ріо-де-Жанейро з навколишнього середовища і розвитку (1992 р.), «Перетворення нашого світу: порядок денний у сфері сталого розвитку на період до 2030 року» (затверджено Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 25.09.2015 р.), Паризька угода 2015 р. до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (2025р.) та ін. На рівні ЄС концепція «зеленої економіки» знайшла своє відображення у Європейському зеленому курсі/European Green Deal (2019 р.), Європейському кліматичному законі (Regulation (EU) 2021/1119 від 30.06. 2021 р.) та у відповідних директивах Європейського Парламенту і Ради ЄС (наприклад, 98/70/ЄС, 2009/73/ЄС, 2010/31/ЄС, 2013/30/ЄС) та ін. Зауважені міжнародні нормативно-правові акти поступово сформували концептуальні, інституційні та нормативні засади сталого розвитку, а їх ключові положення визнають необхідність гармонізації економічного зростання з охороною довкілля, забезпечення раціонального використання природних ресурсів і задоволення потреб сучасного покоління без загрози для майбутніх поколінь. Зокрема, в НПА закріплено принципи екологічної відповідальності держав, а також заклики до глобальної солідарності у вирішенні екологічних проблем. У межах цих актів визначено стратегічні орієнтири для держав щодо переходу до низьковуглецевої економіки, розвитку «зелених» технологій, використання відновлюваних джерел енергії, раціонального споживання та виробництва, затверджено підхід, за яким екологічна політика має бути інтегрованою складовою економічної та соціальної політики, а міжнародне співробітництво – ключовим інструментом реалізації цілей сталого розвитку та досягнення кліматичної нейтральності у глобальному масштабі.

Модель «зеленої економіки» розглядається як стратегічний орієнтир, спрямований на забезпечення цілей сталого розвитку, зокрема, її реалізація передбачає оптимізацію використання природних ресурсів, мінімізацію антропогенного навантаження та імперативне врахування екологічних обмежень у процесі економічної діяльності. Так, на думку Л. Горбач, О. Рубан і Я. Гуменюк ««зелена економіка» представляє собою інноваційний та стратегічний шлях розвитку глобальної, національної та регіональної економіки, де її основними пріоритетами є досягнення екологічних і соціальних ефектів, спрямованих на забезпечення сталого економічного

зростання. У зв'язку з цим, можемо відзначити, що «зелена» економіка віддзеркалює сучасні вимоги щодо економічного розвитку, де підкреслюється необхідність врахування екологічних та соціальних аспектів для досягнення гармонії між економікою, суспільством та навколишнім середовищем» [4]. Як зауважують М.Ф. Гончаренко, Н.М. Пархоменко та О.М. Лучин «важливими рисами «зеленої» економіки є: ефективне використання природних ресурсів, збереження та збільшення природного капіталу, зменшення забруднення, низькі вуглецеві викиди, запобігання втрати екосистемних послуг і біорізноманіття, зростання доходів і зайнятості» [5, с. 8].

На нашу думку, «зелена економіка» в агробізнесі – це модель господарювання, що інтегрує принципи сталого розвитку та циркулярної економіки в усі ланки виробничо-збутового ланцюга аграрного сектору, яка спрямована на системне підвищення ресурсної ефективності, мінімізацію негативного впливу на навколишнє природне середовище, забезпечення продовольчої безпеки та поліпшення соціально-економічного добробуту сільських громад. Як слушно зауважує Б.В. Хахула «базуючись на принципах ресурсозбереження, енергоефективності, економічності, «зелені» технології повинні гармоніювати з потребами населення України, сприяючи досягненню компромісу між протиріччями виробництва та екології, знаходячи баланс між розвитком економіки та охороною навколишнього середовища» [6, с. 258]. Виходячи з даної тези автора підкреслимо, що, на нашу думку, фокус «зеленої економіки» в агробізнесі полягає у наступному: застосування інноваційних та «зелених» технологій для оптимізації використання ресурсів і підвищення врожайності без екологічних збитків; збереження та відновлення природного капіталу (здоров'я ґрунту, водних екосистем, лісів) як основи для довгострокового аграрного виробництва; перехід від лінійної моделі економіки до переробки відходів у високоцінні продукти або відновлювану енергію (біо-економіка); створення такого ринку праці, який би був спрямований на забезпечення справедливих доходів для фермерів, а також підтримку екологічної освіти та здоров'я населення.

Зауважимо, що для розвитку агробізнесу України в умовах російсько-української війни та одночасного переходу до моделі «зеленої» економіки доцільно сформулювати такі стратегічні цілі:

1) відновлення та екологізація аграрного виробництва через впровадження природоорієнтованих технологій, відновлення деградо-

ваних земель, використання біо- та органічних методів господарювання, що забезпечують стаке відновлення аграрного потенціалу після руйнувань спричинених російсько-українською війною;

2) модернізація системи аграрного оподаткування та державної підтримки із урахуванням екологічних чинників (зокрема, запровадження стимулів для фермерів, які впроваджують енергоефективні технології, зменшують викиди парникових газів, використовують альтернативні джерела енергії чи системи повторного використання ресурсів);

3) покращення функціонування ринків сільськогосподарської продукції шляхом створення умов для прозорого ціноутворення, розвитку локальних «зелених» ланцюгів постачання, підтримки екологічно сертифікованої продукції та підвищення довіри споживачів до сталих виробників;

4) інвестування у «зелену» аграрну інфраструктуру (зокрема у відновлювані джерела енергії на фермах, енергоефективне зрошення, логістичні хаби з мінімальним вуглецевим слідом та цифрові системи моніторингу стану ґрунтів і водних ресурсів);

5) стимулювання технологічних інновацій у сільському господарстві (наприклад, розвиток точного землеробства, застосування дронів для оптимізації посівів і внесення добрив, біотехнологій для підвищення врожайності без шкоди довкіллю, а також створення «зелених» кластерів та агротех-стартапів);

6) реалізація соціальної політики підтримки сільських громад, спрямованої на збереження робочих місць, перекваліфікацію працівників аграрного сектору у сфері «зелених» професій, підвищення рівня екологічної освіти та забезпечення енергетичної автономії громад;

7) підвищення екологічної безпеки агросектору в умовах війни, включно з моніторингом забруднення земель, рекультивацією територій, постраждалих від бойових дій, створенням правових механізмів для компенсації екологічних збитків та ін.

Особливого значення та передумовою сталого відновлення аграрного сектору України в умовах російсько-української війни та після воєнного відновлення є розмінування земель сільськогосподарського призначення, що становить невід'ємний елемент екологічно безпечного використання природних ресурсів в межах переходу до моделі «зеленої» економіки в державі. Забруднення ґрунтів вибухонебезпечними предметами зумовлює комплекс екологічних,

соціально-економічних та правових наслідків, які унеможливають ефективне землекористування, загрожують продовольчій безпеці держави та порушують баланс між економічним розвитком і охороною довкілля. Зокрема, за результатами аудиту Рахункової палати України («Гуманітарне розмінування земель сільськогосподарського призначення в Україні: відновлення безпеки та сільськогосподарського виробництва») 13,9 млн.га (з них 9,85 млн. га сільськогосподарських земель) зазнали впливу бойових дій та забруднені вибухонебезпечними предметами і тільки 0,08% у 2022–2025 рр. повернено у користування через гуманітарне розмінування [7]. У цьому контексті процес розмінування сільськогосподарських земель має розглядатися не лише як безпековий чи технічний захід, а як складова політики екологічного відновлення, спрямованої на збереження природного потенціалу територій, мінімізацію антропогенних ризиків та забезпечення права громадян на безпечне для життя і здоров'я довкілля. З позицій концепції «зеленої» економіки, розмінування сільськогосподарських земель повинно супроводжуватися системними екологічними, технологічними та соціальними заходами, спрямованими на відновлення родючості ґрунтів, рекультивацію деградованих екосистем і впровадження сталих форм землекористування. Зокрема, в Україні в сфері гуманітарного розмінування діє Програма розвитку ООН в Україні, яка очолює п'ятирічний проект з протимінної діяльності, а Державна фандрейзингова платформа UNITED24 у співпраці з Міністерством економіки України та Центром гуманітарного розмінування періодично проводять збори коштів на розмінування українських територій. Також, доцільним є застосування інноваційних технологій (безпілотних систем, супутникового моніторингу, роботизованих механізмів) для підвищення ефективності й безпечності процесу очищення територій. Після завершення розмінування необхідним є формування «зелених» аграрних кластерів, орієнтованих на органічне виробництво, біоенергетичні культури та замкнуті цикли ресурсокористування. Такий підхід забезпечує інтеграцію екологічних принципів у процес післявоєнного відновлення агросектору, сприяє відродженню економічної активності сільських громад і формує основу для довгострокового сталого розвитку України в межах глобальної екологічної парадигми.

Підкреслимо, що впровадження «зеленої» економіки в Україні в умовах російсько-української війни і подальшої післявоєнної відбудови ускладнюється низкою системних викликів макрофінансового та інституційного характеру. Так, ключовим економічним бар'єром є надзвичайний обсяг потреб у відновленні, зокрема у сфері промисловості, підприємництва та агропромислового комплексу, який сукупно оцінюється в десятки мільярдів доларів США. Забезпечення такого масштабного процесу потребує залучення довгострокового кліматичного фінансування та формування надійного підґрунтя для інвестицій у найкращі доступні технології (Best Available Technologies), що є критичним пріоритетом для уряду. Окрім цього, обмежений вплив екологічних ініціатив через продовження бойових дій та відсутність відповідної нормативно-правової бази для стимулювання приватних «зелених» інвестицій у прифронтових та деокупованих регіонах створює значний оперативний виклик, адже, успішна інтеграція «зелених» принципів вимагає не лише технічних рішень, а й стійкої політики та механізмів гарантування інвестицій у нестабільному середовищі.

Незважаючи на значні труднощі, стратегічне «зелене» відновлення відкриває безпрецедентні перспективи для трансформації національної економіки, відповідно до принципу «Відбудувати краще»/Build Back Better визначеного на Міжнародній конференції з питань відновлення України (URC 2022) у Лугано. Цей процес дозволяє інтегрувати екологічні стандарти ЄС та досягти енергетичної незалежності і підвищити стійкість шляхом розвитку відновлюваних джерел енергії та ефективного управління відходами, що є додатковими можливостями поряд із екологізацією агросектору. Інституційним підґрунтям для реалізації таких напрямів є Програма зеленої відновлення промисловості України (2024–2028 рр.), розроблена Урядом України спільно з ООН, яка фокусується на створенні нових робочих місць у сталих галузях та залученні інвестицій у екологічні виробництва. Крім того, формується дієва система зеленого фінансування, що включає використання «зелених» облігацій, облігацій сталого розвитку, «зелених» кредитів та залучення інвестицій від міжнародних фінансових інституцій (наприклад, Міжнародної фінансової корпорації (IFC) та Міжнародної фінансової організації Північна екологічна фінансова корпорація). У стратегічному вимірі, Україна готує законодавчу базу, включно із законопроектом «Про засади зеле-

ного відновлення України» та рамковим кліматичним законом, що є потужним сигналом для довгострокових кліматичних інвестицій в державі, в т.ч. і в агросфері.

Висновки. «Зелена економіка» в агробізнесі є парадигмальним зрушенням від екстенсивного, ресурсовитратного виробництва до еколого-орієнтованого, інклюзивного та стійкого агропродовольчого комплексу. Трансформація національного господарства на засадах «зеленої» економіки відзначається стратегічним імперативом, що відповідає глобальній парадигмі сталого розвитку і європейським інтеграційним цілям та вимагає переорієнтації виробничих процесів, зокрема в аграрному секторі, на принципи ресурсозбереження та циркулярності. Необхідність гармонізації економічного зростання з охороною довкілля закріплена у низці міжнародних і регіональних регуляторних механізмів, які встановлюють єдині стандарти екологічної відповідальності та сприяють переходу до низьковуглецевої економіки на національному і міжнародному рівнях. Однак, реалізація моделі «зеленої» економіки в агробізнесі України ускладнена повномасштабною військовою агресією росії, що призвела до значних, довгострокових екологічних руйнувань та забруднення ґрунтів в державі, а тому стратегічне відновлення агросектору вимагає не лише фізичної відбудови, але й комплексної модернізації на основі природоорієнтованих технологій, створення фінансових і регуляторних стимулів для інвестування у «зелену» інфраструктуру та інновації. Незважаючи на значні макрофінансові та інституційні виклики, «зелене» відновлення за принципом Build Back Better відкриває можливості для інтеграції високих екологічних стандартів та підвищення стійкості національної економіки через розвиток зеленого фінансування.

Список використаної літератури:

1. Бульбах О. Зелена економіка: які можливості відкриває екологічність для бізнесу. 2025. Дім громадянського суспільства. URL: <https://home.ednannia.ua/online-studio/articles/zelena-ekonomika-yaki-mozhlyvosti-vidkryvaye-ekologichnist-dlya-biznesu>
2. Програма ООН з довкілля (ЮНЕП). Humanitarian media hub. URL: <https://hnhp.news/3014/programa-onn-z-dovkillya-yunep/>
3. «Тисячоліття довкілля»: до дня створення Програми ООН з охорони навколишнього середовища (ЮНЕП). *Одеська національна наукова бібліотека*. Офіційний веб-сайт.

2022. URL: https://odnb.odessa.ua/view_post.php?id=3939
4. Горбач Л., Рубан О., Гуменюк Я. Зелена економіка та стале виробництво в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*, № 59. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3338/3265>
 5. Гончаренко М.Ф., Пархоменко Н.М., Лучин О.М. «Зелена» економіка як напрям досягнення стійкого еколого-економічного розвитку регіону. *Актуальні проблеми економіки* № 6(228). 2020. С. 6–15. URL: [https://eco-science.net/wp-content/uploads/2021/08/6.20._topic_](https://eco-science.net/wp-content/uploads/2021/08/6.20._topic_Goncharenko-M.F.-Parkhomenko-N.M.-Luchin-O.M.-6-15.pdf)
 6. Гончаренко М.Ф.-Пархоменко Н.М.-Лучин О.М.-6-15.pdf
 6. Хахула Б.В. «Зелена економіка» – основа інноваційного розвитку аграрного сектору України. *Продовольчі ресурси*. Т 11 (2023), № 20. С. 256–264. URL: <https://iprjournal.kyiv.ua/index.php/pr/article/view/683/pr20>
 7. Розмінування та повернення очищених земель громадам для подальшого використання – пріоритетна ціль держави. *Прес-служба Апарату Верховної Ради України*. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/266306.html

Rarytska V.B. Legal Aspects of the Formation and Implementation of the “Green” Economy in the Agricultural Sphere of Ukraine

In the article, a comprehensive study of the legal aspects of the formation and implementation of the concept of «green» economy in the agrarian sphere of Ukraine is carried out. The essence of the «green» economy as a modern innovative management paradigm based on the principles of sustainable development, environmental responsibility and rational use of natural resources is analyzed. It was determined that the transition to a «green» model of the economy is an objective necessity to ensure a balanced combination of economic, social and environmental components of the national economic system. It is substantiated that in the agricultural sphere, the implementation of ecologically oriented approaches contributes not only to increasing the efficiency of production, but also to ensuring food security, preserving natural potential and developing rural communities.

The main international legal acts, which laid the methodological and institutional foundations for the transition to a «green» economy at the global level, were summarized. It was determined that in the system of international law, the «green» economy is considered as a universal mechanism for implementing the principles of sustainable development, low-carbon production and responsible environmental management. It is emphasized that the adaptation of these principles in the legal field of Ukraine is a component of the fulfillment of international environmental obligations and a condition for integration into the European legal space. The institutional mechanisms for the implementation of environmental policy, which contribute to the formation of legal conditions for the greening of agricultural production, the development of «green» financing and the introduction of innovative technologies, are analyzed.

A comparative and legal analysis of the main approaches to the implementation of the «green» economy in the states of the European Union was performed and their impact on the formation of strategic directions of Ukrainian policy in the field of sustainable development of the agricultural sector was summarized. It was determined that the effective implementation of the principles of the «green» economy in the agricultural sector of Ukraine requires the improvement of legal mechanisms of state regulation, the creation of a favorable investment environment, the development of the market for ecologically certified products, as well as the provision of financial and tax incentives for business entities that implement environmentally friendly technologies.

The main challenges of implementing a «green» economy in the conditions of a full-scale war are analyzed, in particular the destruction of agricultural infrastructure, the contamination of land with explosive objects, the degradation of natural ecosystems, and a decrease in investment activity. It is emphasized that overcoming these challenges requires the creation of special legal regimes of environmental safety, stimulation of the development of nature-oriented technologies, and the introduction of legal mechanisms for compensation of environmental damages. The justification of the need to integrate ecological principles into the process of post-war reconstruction of the agrarian sector, which should be based on the principles of rational use of natural resources, energy efficiency and social justice, has been made. Key words: green economy, agrarian law, sustainable development, environmentalization, legal regulation, agribusiness, post-war recovery, environmental safety.

Key words: green economy, agrarian law, sustainable development, environmentalization, legal regulation, agribusiness, post-war recovery, environmental safety.